

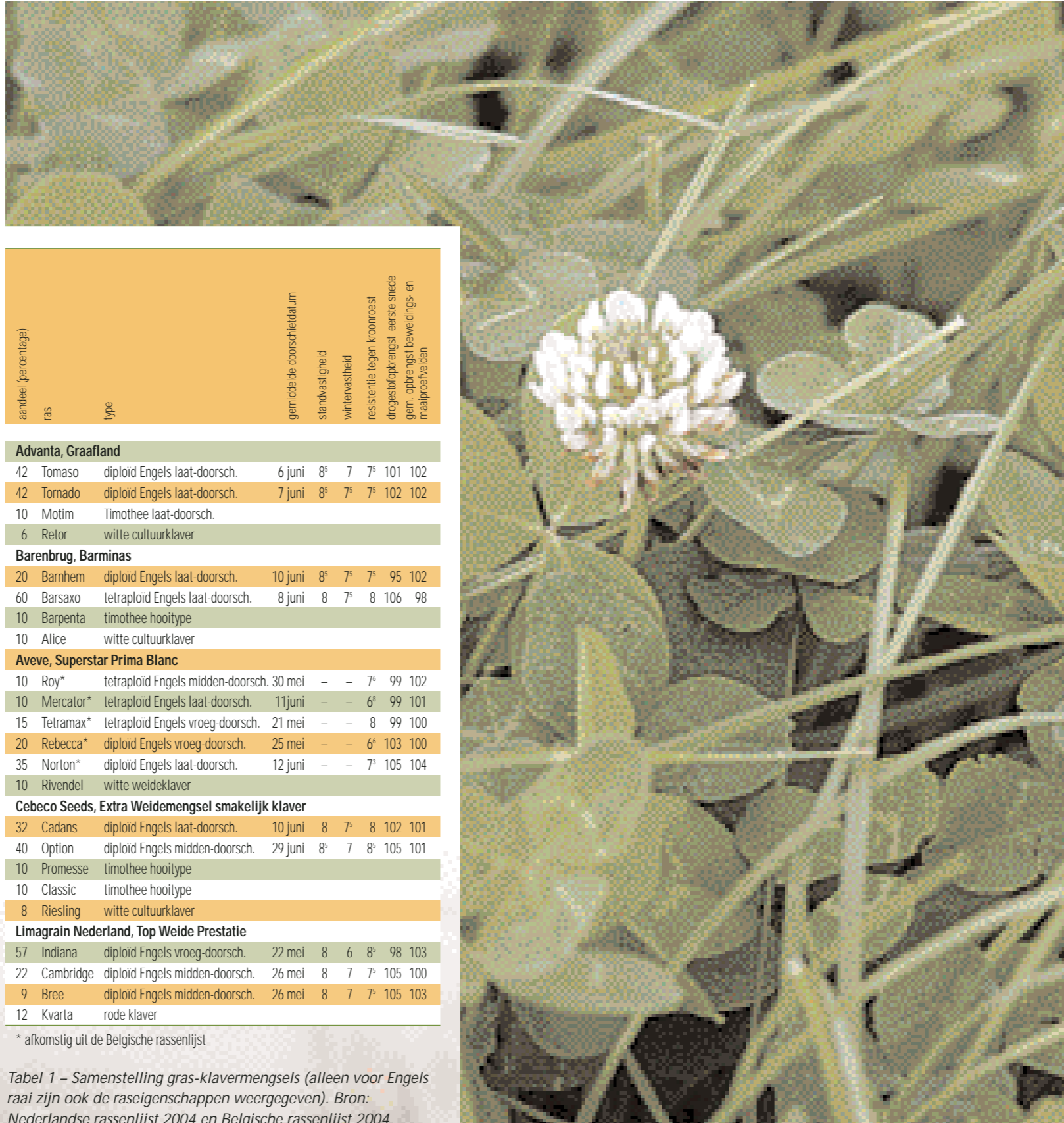
Staat het nut van klaver ter discussie na de invoering van een nieuw mestbeleid? Klaver is door veel veehouders aangegrepen om te profiteren van gratis stikstof. Met wisselend succes; sommige veehouders stappen af van klaver. Welke tendens zien graszaadveredelaars?

De toepassing van gras-klavermengsels won het afgelopen decennium aan populariteit. Veel veehouders hebben in die periode geëxperimenteerd met klaver. Niet in de laatste plaats doordat het Minas-systeem dwong efficiënter om te springen met stikstof. De lastige beheersbaarheid van klaver maakt veehouders terughoudend. Hier en daar komen veehouders terug op het gebruik van klaver. Wat zijn de huidige ontwikkelingen in het gebruik van gras-klavermengsels, nu helder is dat Minas op de schop gaat? Een ronde langs de verschillende graszaadveredelaars schept duidelijkheid.

Moeilijk managen

Joute van der Meij, verkoopmanager voor Advanta, stelt op de eerste plaats dat klaver een moeilijk product is. 'De klaver mag niet overwoekeren, maar je wilt evenmin dat het zich laat verdrukken. Zeker sinds de droogte van vorig jaar realiseren veehouders zich dat bij de inzaai van klaver niet voorspelbaar is wat ervan terecht komt.' Van der Meij ziet het gebruik van klaver niet direct toenemen, in tegenstelling tot Anton Oostveen, werkzaam als productmanager bij Barenbrug: 'We gaan naar dezelfde situatie als in Denemarken. Daar kan de veehouderij intussen niet zonder klaver, omdat het de kwaliteit bij een lager bemestingsregime waarborgt. Klavermengsels blijven in de toekomst noodzakelijk voor de boer om bij lagere bemestingsregimes over voldoende stikstof voor het gewas te beschikken.'

Oostveen tackelt hiermee direct het idee dat klaver met name voor de biologische landbouw interessant is. 'Juist voor gangbare veehouders is klaver een krachtig middel omdat zij de eerste snede met kunstmest kunnen bemesten', verklaart Oostveen, die aangeeft dat de klaver in die periode nog niet actief is en dus weinig stikstof bindt. Bovendien verdraagt klaver een stikstofjaarregime van 250 tot 300 kg nog wel. De populariteit van klaver kent volgens hem wat ups en downs vanwege het moeilijke management. Jacob Bom werkt als productmanager bij Cebeco Seeds en onderschrijft de problematiek: 'Klaver moet een veehouder leren telen.

aandeel (percentage)	ras	type	gemiddelde doorschietdatum	standvastigheid	wintervasheid	resistentie tegen kroonroest	drogestofopbrengst	eerste snede	gem. opbrengst	beveiligings- en maairoefvelden
Advanta, Graafland										
42	Tomaso	diploid Engels laat-doorsch.	6 juni	8 ^s	7 ^s	7 ^s	101	102		
42	Tornado	diploid Engels laat-doorsch.	7 juni	8 ^s	7 ^s	7 ^s	102	102		
10	Motim	Timothee laat-doorsch.								
6	Retor	witte cultuurklaver								
Barenbrug, Barminas										
20	Barnhem	diploid Engels laat-doorsch.	10 juni	8 ^s	7 ^s	7 ^s	95	102		
60	Barsaxo	tetraploid Engels laat-doorsch.	8 juni	8	7 ^s	8	106	98		
10	Barpenta	timothee hooitype								
10	Alice	witte cultuurklaver								
Aveve, Superstar Prima Blanc										
10	Roy*	tetraploid Engels midden-doorsch.	30 mei	-	-	7 ^s	99	102		
10	Mercator*	tetraploid Engels laat-doorsch.	11 juni	-	-	6 ^s	99	101		
15	Tetramax*	tetraploid Engels vroeg-doorsch.	21 mei	-	-	8	99	100		
20	Rebecca*	diploid Engels vroeg-doorsch.	25 mei	-	-	6 ^s	103	100		
35	Norton*	diploid Engels laat-doorsch.	12 juni	-	-	7 ^s	105	104		
10	Rivendel	witte weideklaver								
Cebeco Seeds, Extra Weidemengsel smakelijk klaver										
32	Cadans	diploid Engels laat-doorsch.	10 juni	8	7 ^s	8	102	101		
40	Option	diploid Engels midden-doorsch.	29 juni	8 ^s	7	8 ^s	105	101		
10	Promesse	timothee hooitype								
10	Classic	timothee hooitype								
8	Riesling	witte cultuurklaver								
Limagrain Nederland, Top Weide Prestatie										
57	Indiana	diploid Engels vroeg-doorsch.	22 mei	8	6	8 ^s	98	103		
22	Cambridge	diploid Engels midden-doorsch.	26 mei	8	7	7 ^s	105	100		
9	Bree	diploid Engels midden-doorsch.	26 mei	8	7	7 ^s	105	103		
12	Kvarta	rode klaver								

* afkomstig uit de Belgische rassenlijst

Tabel 1 – Samenstelling gras-klavermengsels (alleen voor Engels raai zijn ook de raseigenschappen weergegeven). Bron: Nederlandse rassenlijst 2004 en Belgische rassenlijst 2004

Het heeft bijvoorbeeld weinig zin om klaver te zaaien op gronden waar de pH beneden de 5 ligt.' Bom ziet het aantal veehouders dat de klaverteelt onder de knie krijgt wel groeien. De ontwikkeling op het gebied van de nieuwe mestwetgeving speelt volgens Bom op dit moment geen rol van betekenis in het gebruik van klaver. 'Deze discussie is pas een paar maanden aan de orde, de uiteindelijke vorm van het beleid is nog steeds onduidelijk. Als stikstof uit klaver in het nieuwe systeem niet meetelt, groeit de interesse waarschijnlijk weer.' De kans dat dat gebeurt acht Bom waarschijnlijk, aangezien het door de sterk wisselende klaverfractie bijna onmogelijk is de stikstofbinding door klaver op een perceel te berekenen: 'Als er vandaag een controleur langskomt die het klaveraan-deel van een perceel registreert, wil dat niet zeggen dat de situatie over drie weken dezelfde is.'

Anton Oostveen van Barenbrug maakt wel een inschatting van de tendens. 'Zoals het er naar uitziet moeten de drijf-mestgiften met het nieuwe beleid omlaag. Deze stikstof vult een veehouder met klaver op een voordelige manier aan. Misschien is er na invoering van het nieuwe beleid zelfs meer animo om gras-klavermengsels in te zaaien.'

Klaversubsidie Vlaanderen

In Vlaanderen beïnvloedt wetgeving de inzet van gras-klavermengsels op een andere wijze. Daar krijgen rundveehouders met ingang van dit jaar van overheidswege een begrensde subsidie van € 600 per hectare om het gebruik van plantaardige stikstofbronnen (waaronder ook luzerne en rode klaver) te stimuleren. Om in aanmerking te komen voor deze subsidie mag het perceel het vorige jaar niet als grasland zijn gebruikt en zal de totale premieaanvraag tussen de 0,5 en 5 hectare moeten liggen. Ann van de Cruys, productmanager bij Aveve Zaden, verwacht dat de populariteit van klaver hiermee wellicht zal stijgen. Mode of niet, elke graszaadveredelaar biedt in het assortiment een aantal klavermengsels aan (tabel 1). Anton Oostveen van Barenbrug spreekt van doordachte klavermengsels. 'Bij de rassenkeuze gaan we bewust te werk. Dat betekent in het mengsel Barminas dat het laat doorschietende Engels raaigras Barnhem zorgt voor de zodevorming en dat het tetraploïde Engels raaigras Barsaxo de klaver ondersteunt, het gewas als het ware omhoog houdt. Klaverras Alice is standvastig en agressief. In dit mengsel is bewust gekozen voor laat doorschietende rassen, zodat de kwaliteit van de eerste snede goed is.'

Tijmen van Zessen

Ondanks gewijzigde mestwetge ving perspectief voor klaver

'Klaver moet je leren telen'